

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio quarta. Quomodo soluendæ sint difficultates, quæ in hoc mysterio
occurrunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

probatum est, quia non est aliquid fieri, de aliis vero generibus accidentium nulla potest esse suspicio, est ergo modus substantialis, ergo non potest esse nisi modus vnionis: quia non potest aliud munus habere, neque sub alio respectu humanitatem afficere aut respicere Verbum. Denique, quia illa dependentia non est à Verbo, vt ab efficiente & principio extrinseco: ergo vt à termino extrinseco coniuncto: ergo per illammet dependentiam coniungitur humanitas Verbo: sicut enim effectus causæ efficientis suo modo connectitur illi per dependentiam, quam habet ab illa, ita humanitas coniungitur supposito per dependentiam, quam habet ab illo: ergo non potest vera distinctio cogitari inter vnionem & suppositalem dependentiam à Verbo. Tandem confirmatur, quia in vnione accidentis cum subiecto dependentia illius à subiecto non est aliud ab inhærentia eius, & idem est in dependentia formæ materialis à materia, non enim pendet nisi media vnione quæ illi suo modo inhæret, & ab ea sustentatur: ergo idem est in præsentente dicendum.

Ad argumentum. Ad argumenta in contrarium: ad primum, falsum est, hanc dependentiam suppositalem non esse substantialem modum, aut esse actionem vel per modum actionis: nam potius est per modum informationis, & intus vnionis, & ideo tam est modus substantialis, quam vnio. Ad secundum respondetur, in persona creata dependentiam naturæ à propria substantia in re non distinguere à substantia ipsa, quatenus natura creata ex necessitate coniungitur illi, eamque postulat, vt complete existere possit, illa enim substantia, quia non est res omnino distincta, sed modus naturæ, non per aliam vnionem, sed se ipsa immediate coniungitur naturæ, & natura illi, ideoque nihil inter eas mediatur, quod possit esse dependentia vnus ab altera, sed dependere in eis nihil aliud est, quam vnā non posse esse sine altera. Vnde illa dependentia mutua est secundum diuersas rationes, ob quas illa duo naturaliter inter se connectuntur: hæc autem dependentia & connexio non est aliquid distinctum ab ipsis extremis, quæ per se immediate vnuntur ex vi suarum rationum formalium. Vnde fit, exemplum illud quoad aliquid esse simile, quoad aliquid vero dissimile præsentis mysterio, nā humanitas Christi pendet à Verbo diuino vt à persona realiter distincta, & non connaturali, & ideo necesse est vt inter ipsam & talem personam intercedat vnio, quæ illi coniungatur & ab illa pendeat, nam licet res & modus immediate se ipsi vniantur, res autem omnino distinctæ non vnuntur, nisi medio aliquo modo vnionis, & in hoc est dissimilitudo. Tamen, si comparemus humanitatem non ad Verbum, sed ad ipsam vnionem; quamuis non tam proprie dicatur ab illa pendere, quam per illam pendere à Verbo, tamen quatenus sine illa esse non potest, dici etiam aliquammodo potest pendere ab illa, & quoad hoc erit similitudo, quia, nimirum, eo modo quo ab illa pendet, se ipsa pendet, & non per aliud quia illa vnio est modus naturæ & immediate per se ipsam coniungitur illi: sicut etiam ipsamet vnio potest dici pendere à Verbo, quatenus sine illo esse non potest, & tamen non pendet per aliam dependentiam, sed se ipsa, sicut actio etiam pendet ab agente, non media alia actione, sed se ipsa, ne procedatur in infinitum, & quia vnio ex vi suæ rationis formalis & essentialis per se & immediate respicit terminum, ad quem fit. Ad tertium respondetur in primis procedere ex hypothesi impossibili, scilicet, quod humanitas existeret sine vlla substantia, propria vel aliena, illa tamen posita, dupliciter intelligi potest id fieri, primo quod illa humanitas creetur, vel conseruetur in esse per actionem distinctam ab illa, quæ nunc eratur, vel conseruetur, vt nimirum, illa alia actio sit efficacior, & independens à substantia, & hoc modo supplet absentiam eius, sicut dici solet de a-

Actione, quæ conseruetur accidens in subiecto: & extra illud ex hoc tamen conseruationis modo solum potest inferri, quod actio creatiua humanitatis sit distincta tam à suo termino immediate, id est, ab humanitate ipsa, quam à substantia vel vnione eius, an vero illa actio creatiua sit dicenda substantialis, vel accidentalis, non est hic differendum, tamen, licet accidentalis dicatur, potest per eam suppleri dependentia suppositalis, quamuis hæc sit per modum substantialem, quia est per intrinsecum modum, quo vna substantia integra constituitur. Alius modus facilius erit, si dicamus, Deum in eo casu conseruare naturam per eandem omnino actionem continuatam, quæ illam in supposito conseruabat, & miraculum solum in hoc consistere, quod Deus illam actionem conseruat, non conseruando substantiam, vel vnionem suppositalem, cum tamen illa duo ex natura sua petant ita coniungi, vt secundum naturæ ordinem non possint nec debeant separari, sicut enim supra dicebamus, dependentiam naturæ à substantia solum in hoc consistere, quod naturæ non debetur esse, nisi vt coniunctum cum aliqua substantia, quamuis ipsa substantia non habeat proprium influxum in illud esse, vel in actionem, quæ illud sit, ita, vt Deus conseruet existentiam sine substantia, non est necessarius nouus influxus, quod Deus suppleat absentiam substantiæ, sed sufficit, vt Deus non operetur iuxta legem & debitum naturæ, sed supra illud, vnum sine alio conseruando, sicut, si Deus veller conseruare animam sine intellectu (supponendo id esse possibile) non esset necessaria noua actio, sed solum, quod suspenderet influxum in intellectum, continuando actionem, quæ animam creauerat, & conseruauerat. Et iuxta hunc modum non procedit argumentum, quia tunc non suppletur dependentia suppositalis per aliquam actionem sed solum conseruatur vnum sine alio.

B Ad quartum concedo, secundum abstractionem intellectus aliud esse conceptum vnionis, & aliam dependentiam in communi, & ita potest dari aliqua vnio distincta realiter ab aliqua dependentia, & e contrario: tamen in hac vnione & dependentia suppositali, de qua modo agimus, hæc sola ratione differunt, & denominatione, nam dependentia dicitur, quatenus requiritur ad conseruationem seu existentiam ipsius naturæ: vnio vero, quatenus ex ea vnium resultat, vel vnum alteri coniungitur, tamen in re hæc ipsa vnio, quæ naturam supposito coniungitur, est id quod requiritur, vt ipsa sit, atque ita est ipsamet suppositalis dependentia à Verbo.

SECTIO IV.

Quomodo soluenda sint difficultates, quæ in hoc mysterio occurrunt.

Explicata tota ratione, & essentia huius vnionis, superest, vt obiectiones, quæ fieri solent, vt impossibilem eam probent esse, dissoluamus. Hoc enim à principio huius materiæ, vsque ad hunc locum distulimus, & quoniam D. Thom. in discursu præcedentium articulorum, & questionum, multa in argumentis retigit, quæ ibi explicata sunt, & in sequentibus etiam questionibus, præsertim 3. & 4. alia similia circa illius litteram sunt explicanda, ideo breuiter attingemus duo, vel tria capita, ad quæ difficultates huius mysterij reuocantur.

Primum sumitur ex parte assumptæ naturæ, cui repugnare videtur, vt per substantiam Verbi subsistat. Primo, quia in natura substantiali completa, & integra in sua specie, idem est existentia, & substantia, quia talis existentia esse debet substantialis, ergo existentia per se: ergo substantia. Sed non potest humana natura priuari sua existentia propria

Obuolatio.

pria, & creata, & ad existendum per alienam assumi, ergo idem fieri repugnat in substantia. Et confirmatur primo, quia substantia creata, & propria humanitatis, est accidens, vel substantia non primum, ut constat, quia pertinet ad substantialem compositionem hominis, & quia aliis multo minus posset suppleri à Verbo. Si autem est substantia, pertinebit ad complementum hominis, ergo non potest deesse humanitati Christi, aliis Christus non esset completus homo. Nihil ergo potuit Verbum supplere in illa humanitate, atque adeo, neque potuit illi substantia-liter uniri. Confirmatur secundo, quia Christi humanitas nullam dependentiam habet à Verbo magis, quam à Patre, & Spiritu sancto, ergo nullam specialem unionem potest habere cum illo: in omni enim vera unione oportet, ut saltem alterum extremum habeat aliquam dependentiam ab altero. Antecedens probatur, tum, quia omnis dependentia à Verbo debet pertinere ad aliquod genus causæ, quod in proposito non potest esse aliud, nisi efficientis: hoc autem commune est toti Trinitati, tum etiam, quia, etsi intelligeremus humanitatem dimitti à Verbo, ita conservaretur in esse, sicut nunc conservatur, sine nova efficientia.

Exacta huius dubij explicatio pedit ex tribus metaphysicis questionibus, quas, ne huius materie cursum impedirent, in proprium Metaphysicæ scientiæ opus remittendas duximus, quod breui ut spero, in lucem edemus, in eoq; omnia metaphysica principia, quæ tam in hoc, quam in aliis Theologicis libris supponimus, declarare & persuadere conabimur. Ideoq; hic solum supponam, quod in eis verum esse sentio. Prima questio est, quomodo in rebus creatis existentia distinguatur ab essentia. Et suppono in re non distingui, si sumatur essentia, quatenus entitas actualis est, habens aliquod esse extra causas suas, quia in eo statu intelligitur constitui formaliter per ipsam existentiam, & hinc concedo difficultati propositæ, impossibile esse rem aliquam existere in rerum natura per entitatem realiter ab illa distinctâ, imo nec per aliam existentiam, quam per sibi intrinsicam, & connaturalem, sicut non potest vlla entitas formaliter constitui in esse talis entitatis, nisi per seipsam. Unde secundo etiam conceditur difficultati propositæ, in humanitate Christi fuisse aliquam existentiam creatam, & substantialem, non quidem omnino completam, qualis est existentia personæ: sed aliquo modo incompletam, qualis est existentia solius naturæ præcise sumptæ. Secunda questio, quæ supponitur, est, in personis creatis quid addat suppositum supra naturam creatam. Et suppono addere positivum modum, quo perfecte terminatur talis natura, ut in se, & per se sit, neque indigeat alio sustentante. Qui modus ex natura rei distinguitur ab ipsa creata natura ad eum modum, quo in hærentia actualis distinguitur ab ipsa entitate formæ accidentalis. Tertia questio est, quomodo substantia creata distinguatur ab existentia ipsius naturæ substantialis, ut sit. Et dicendum est consequenter iuxta definitionem præcedentis questionis, substantiam esse modum naturæ existentis, ut existens est, atque à deo existentie ipsius. Nam ex vi existentie solum intelligitur natura esse extra causas suas, & apta, ut in se, & per se sit, per substantiam vero actu terminatur, & quasi formaliter constituitur in modo per se essendi, sicut proportionem servata intelligitur in exemplo dato de in hærentia accidentis, quæ est modus existentie accidentalis. Nam ex vi illius solum constituitur forma accidentalis extra causas suas apta ad existendum in alio, per modum autem in hærentie terminatur, ut actualiter in alio existat.

Ex his ergo ad difficultatem propositam respondetur, negando existentiam naturæ, ut natura est, esse omnino idem cum substantia, quia licet existentia naturæ substantialis sit, non tamen includit

in suo formali, & essentiali conceptu modum illum, quo actualiter per se existit; sed solum petit illum ex natura sua, seu constituit naturam aptam ad per se existendum, ita ut si miraculose non impediatur, statim ab illa maneat, vel illi coniunctus sit ille modus per se existendi, qui substantia dicitur, & in hoc consistit, quod existentia naturæ substantialis sit. Sicut est contrarium in accidenti, quod existentia eius accidentalis sit, non consistit in hoc, quod per illam existentiam actualiter in hæreat, sed in hoc, quod per illam taliter existat, ut illi debeatur actualis in hærentia, qui est modus ab illa distinctus. Et iuxta hoc intelligendus est difficilis locus, qui habetur in VII. Synodo, act. 6. to. 3. circa finem, ubi Epiphanius inquit: Ideo errasse hereticos in hoc mysterio, quia nihil aliud agunt, quam ut ostendant, naturam & hypostasim idem esse, quæ sane inter se differre veri Ecclesia Catholica alimni cognoscunt, & subdit: Hypostasim enim cum proprietatibus substantiam dicimus ab eo, quod est *ὁ φύσις*, hoc est substantia. Quod vero id est, naturam rem per se existentem, non indigentem alteri, ut substantia. Cum enim dicit, naturam esse rem per se existentem, exponendus est iuxta dicta, per se id est, non alio tanquam in subiecto in hærentis, vel per se id est, substantia-liter in sensu explicato: vel denique per se, non actu, sed apertudine, & quasi radicaliter. Et eodem sensu intelligendum est, quod subditur, Non indigere alteri, ut substantia, quia natura substantialis de se non postulat, ut sustentetur ab alia: sed secundum se asserti suam substantiam, quamvis hæc sit modus ab illa distinctus. Et hinc fit, ut, sicut in accidente potest conservari existentia accidentalis sine modo actualiter in hærendi: ita in natura substantiali possit conservari actualis entitas ipsius naturæ, seu (quod idem est) existentia substantialis ipsius naturæ sine substantia actuali, & ita factum est in hoc mysterio. Et ita intelliguntur alia obscura verba Concilij Francoford. in epistola ad Episcopos Hispan. sacis post medium, sumpta ex Paschasio libro 2. de Spiritu Sancto, cap. 4. quæ sic habent: In Deo homine gemina substantia est, non gemina persona: Nam persona personam consumere potest, non substantia substantiam, quia persona, res iuris est, substantia res naturæ. Vbi nomen substantiæ pro essentia, vel natura sumptum est. Et hoc modo dicitur vnam substantiam non consumere aliam, quia vna non repugnat alteri, nec necessario excludit illam ab eodem supposito, & ita vocat substantiam rem naturæ, non eo modo, quo suppositum solet res naturæ vocari, ut constat ex Div. Thom. 1. part. questione 29. articulo 2. dicitur enim suppositum res naturæ, quatenus supponitur communi, & specificæ naturæ, seu quasi habens naturam. Substantia vero eo loco dicta est res naturæ, id est, res, quæ est natura, seu entitas naturæ. Persona vero dicitur ibi, res iuris sui, quia per se est, & non innititur alteri. Dicitur autem persona consumere personam, non quia in altera natura prius fuerit aliqua persona, quæ postea consumpta fuerit: sed quia impedita est illa natura, ne in propria persona subsisteret, & ita dicitur consumi persona, non quoad totum compositum ex natura & personalitate, sed quoad formale constitutum personæ, quod est substantia, seu personalitas. Et ad hunc modum exponit D. Tho. simile dictum Innocent. infra q. 5. art. 2 ad 3.

Ad primam confirmationem respondetur, substantiam non esse accidens, sed substantialem quendam modum, ut dictum est, qui quidem pertinet ad complementum hominis in ratione suppositi, & personæ, non tamen ad complementum humanæ naturæ, nec hominis, ut homo est, formaliter enim constituitur & essentialiter, humanitate: Vnde fateor deesse humanitati modum hunc, non tamē Christo deesse aliquid, ut sit perfectus homo, quia perfectam habet humanitatem, & altiori substantia subsistit, & hoc

7 Synod.
Epiphani.Conc. Francof.
Paschas.

D. Thom.

Innocent.

Respond. ad 4.

& hoc modo dicunt Damasc. 3. de fide c. 6. & alij patres. Verbum assumpsit totum; quod in nostra natura plantatur, quia quod in assumptibile est, est incurabile, quia perfectissimam humanitatem sibi vniuit, non tamen illum modum, qui non est de essentia hominis, ut homo est.

Ad secundam confirmationem, negatur assumptum, pendet enim humanitas à Verbo in subsistendo, quo modo non pendet à Patre, & ab Spiritu sancto, quia illo modo non pendet à Verbo tanquam ab efficiente. Omnis enim efficientia est per voluntatem seu naturam diuinam; hæc vero dependentia formaliter terminatur ad ipsam relationem seu subsistentiam Verbi. Non ergo ut ad principium efficiens; sed ut ad substantialem terminum intimè coniunctum illi naturæ. Non oportet autem intelligere humanitatem ita pendere à Verbo in suo esse simpliciter, ut si ab illo dimitteretur, statim corrumperetur foret; sed satis est, quod mutaret modum essendi, & propriam subsistentiam statim acquireret.

Solent vero hic obiter multa inquiri, primum an illa natura separata à Verbo inciperet habere nouam subsistentiam per nouam efficientiam, vel sine illa. Non enim desunt, qui negent, requiri nouam efficientiam, quia sufficere putant, ut Deus auferat impedimentum, non conservando vnionem ad Verbum, illo enim ablato ex vi prioris generationis, qua illa humanitas producta fuit, incipiet habere suam subsistentiam, quia si in principio non fuisset positum impedimentum, illa prior generatio fuisset sufficiens ad conferendam hanc subsistentiam, ergo & postea sufficit ablato impedimento, neque est necessaria noua aliqua efficientia. Sed hæc sententia impossibilis est, nisi fortasse in modo loquendi differat. Nam subsistentia humanitatis est aliquis modus realis qui nunc non est in humanitate Christi, & si separaretur à Verbo, inciperet esse in illa; sed impossibile est nouam rem, vel nouum modum rei realem, & posituum incipere esse in re sine aliqua causa efficiente, ergo. Et confirmatur primo, quia ibi esset noua mutatio, non tantum priuatiua, sed positiva, ergo noua actio, ergo noua efficientia. Confirmatur secundo, quia impossibile est accidens semel separatum à subiecto sine noua actione iterum vniri, ergo impossibile est naturam substantialem separatam à propria subsistentia incipere habere illam sine noua actione, non enim minus intrinseca est inherencia actualis forme accidentali, quam substantia nature substantiali. Denique fundamentum contrariæ sententiæ nihil probat. Primo, quia actio generatiua præterita, quamvis per accidens fuerit impedita; tamen iam non est, ergo non poterit per se ipsam iam efficere, etiam si tollatur impedimentum. Deinde quia si perspicacius res consideretur, generatio naturalis quæ non impeditur, sed attingit vsque ad productionem proprii suppositi vel subsistentiæ, reuera habet aliquem modum, quem non habuit generatio, quæ impedita est, ne per illam propria subsistentia fieret, quia subsistentia facta per priorem generationem, etiam habuit suum fieri, & manauit ab aliquo agente, ergo illud ipsum habuit rationem actionis, quia

statim manare ab illo inherentiā ad subiectum, sed oportet ab aliquo agente extrinseco vniri, ergo similiter. Quin potius hoc exemplo declaratur non posse alterum horum modorum, scilicet existendi per se, vel in alio, auferri, nisi posito alio formaliter impossibili. Itaque si accidens est separatum diuina virtute, & per se existit, non potest, conseruata existentia illius, priuari illo modo, nisi iterum subiecto vnatur, ita ut per actualē inherentiā excludatur modus per se essendi, quia isti modi sunt ita immediate oppositi, ut vnus nō possit nisi per alium excludi, ergo idem dicendum est de contrario de humanitate semel vnita Verbo, quod non possit illo modo vnionis priuari, nisi formaliter per propriam subsistentiam.

statim non sit à fieri substantiæ, sed quia per se vna est actio, ad quam per se cetera consequuntur. Si autem intelligamus produci ignem, & impediri emanationem caloris, postea vero auferri impedimentum, intelligemus per se requiri nouam actionem & productionem caloris; quod si hæc negetur esse noua, solum quia ablato impedimento, naturaliter manat à principio posito per priorem actionem, hoc dico pertinere solum ad diuersitatem in modo loquendi, atque hunc à communi omnium sensu esse satis alienum. Quis enim neget esse nouam actionem, ubi est noua passio, noua mutatio, & nouus modus aliter se habendi? Et præsertim quis non est ita certum subsistentiam sic se habere ad humanitatem, ut iam dicam in questione iuncta tertia huius difficultatis.

Secundo enim hic queri solet, an separata humanitate à Verbo, necessarium omnino sit statim per se subsistere, an vero possit manere priuata tam propria subsistentia, quam omni vnione ad alienā subsistentiam. Sed hoc dubium tractauimus sufficienter in dictis questionibus Metaphysicis. Et ideo illud omitto, sentio enim fieri non posse, ut natura careat omni modo subsistendi in se, vel in alio: quia isti modi inuoluunt immediatam contradictionem sicut rectum & obliquum respectu lineæ, & hæc vel illa figura respectu quæritatis, aut hoc vel aliud ubi, respectu corporis.

Tertio queri hic solet circa eandem difficultatem, an separata humanitate à Verbo, statim actiue resultaret propria subsistentia ab ipsa humanitate, an vero necessario esset conferenda per extrinsecam effectiōem primæ causæ. Videtur enim hoc secundum dici probabilius, quia subsistentia est modus intrinsecus ipsius existentie, sed in natura non est principium intrinsecum, à quo possit manare propria existentia, quia omnis efficientia, vel naturalis emanatio, supponit existentiam sui principij, quia supponit in illo aliquam entitatem actualem. Vnde ipsa rei productio per se primo terminatur ad existentiam; & ideo immediate est à causa extrinseca agente, & non medio aliquo principio intrinseco ipsius rei, ut recte dixit D. Thom. quest. 27. de veritate, artic. 1. ad 3. & clarius opusc. de ente, & essentia c. 3. ergo idem dicendum est de subsistentia, nam licet hæc videatur esse posterior natura, quam existentia, & ideo posse manare ab illa; tamen hoc non videtur necessarium, nec consentaneum naturis rerum: quia cum res naturali modo producit, non videtur prius produci in existentia à solo agente, & posterius natura recipere subsistentiam tanquam manantem à propria existentia: sed immediate recipere vtrumque ab agente, à quo res ipsa cum modo sibi connaturali sit. Quemadmodum cum sit accidens in subiecto, non intelligitur habere ab agente extrinseco immediate solam existentiam, & ab hac manare actiue inherentiā actualem; sed vtrumque esse proxime & immediate ab ipso agente. Vnde sumitur confirmatio, nam si intelligamus accidens semel separatum à subiecto, licet Deus tolleretur ab illo modum per se essendi, non intelligeremus statim manare ab illo inherentiā ad subiectum, sed oportet ab aliquo agente extrinseco vniri, ergo similiter. Quin potius hoc exemplo declaratur non posse alterum horum modorum, scilicet existendi per se, vel in alio, auferri, nisi posito alio formaliter impossibili. Itaque si accidens est separatum diuina virtute, & per se existit, non potest, conseruata existentia illius, priuari illo modo, nisi iterum subiecto vnatur, ita ut per actualē inherentiā excludatur modus per se essendi, quia isti modi sunt ita immediate oppositi, ut vnus nō possit nisi per alium excludi, ergo idem dicendum est de contrario de humanitate semel vnita Verbo, quod non possit illo modo vnionis priuari, nisi formaliter per propriam subsistentiam.

subsistentiam illi daram. Vnde, sicut non potest ipsa humanitas effectiue concurrere ut separetur à Verbo: ita neq; ut suam recuperet subsistentiam. Quod si hoc verum est, ipsa quasi iuncula proposita salutaritatem, & repugnantiam inuoluit, scilicet quod prius auferatur impedimentum vnionis, & postea fiat subsistentia nam potius causa veluti formalis, & intrinseca, dissoluens vnionem deberet esse subsistentia, & ideo non videtur esse posse ab intrinseco principio sed tantum ab intrinseco agente.

Separata humanitas à Verbo statim actiue resultat propria subsistentia ab ipsa humanitate.
D. Thom.

Contrariam nihilominus sententiam videtur communiter sequi, & docere discipuli D. Tho. quibus ipse fauere videtur infra quaest. 18. art. 12. in corpore, & ad primum, vbi docet propriam, & creatam personalitatem humanæ naturæ causari ex principiis intrinsecis eiusdem naturæ, quod non videtur posse intelligi nisi de causalitate per modum principij actiui, seu quasi actiui per naturalem quādam resultantiam. Quod etiā indicat in hac quaestione art. 5. ad 1. Et potest ratione confirmari, quia hic modus subsistentiæ habet intrinsecam connexionem cum ipsa natura multo magis, quam propriæ passionis cum forma vel essentia, ergo posita natura, naturaliter ab illa resultat hic modus multo magis, quam proprietates dimanet ab essentia. Et confirmatur, quia nullo alio signo melius intelligimus hanc naturalem resultantiam vnus ex alio, quam ex naturali connexionem, quæ est inter rem & intrinsecum modum eius, scilicet inter essentiam & proprietatem, ergo, &c. Deinde non est simile, quod supra de accidentibus obieciatur, quia actualis inherencia accidentis pendet à subiecto, & ideo non potest dimanare ab ipso accidente nisi subiectum concurrat: si tamen fingamus, accidentis semel separatū ita applicari subiecto ut ablato impedimento extrinseco statim possit illud informare, tunc non videretur necessaria alia extrinseca efficientia, ut inherereat. Sicut in Eucharistia, quando ex hostia consecrata generatur vermis, in instanti generationis, in quo materia supponitur accidentibus, ut intelligatur illa quantitas iterum vniri materiz, solum oportet intelligere, ut Deus suspendat illum peculiarem concursum, quo quantitatem separatam conseruabat, statim enim illa quantitas ex naturali aptitudine, & impetu suæ naturæ vnitur materiz sibi sufficienter applicatæ. Et ita potest retorqueri argumentum, quod cum subsistentia naturæ substantialis sit modus omnino absolutus, & independentens à subiecto, & alias sit intrinsecus & connaturalis, & ad eum naturam intrinsecam habeat aptitudinem & propensionem, ablato impedimento ab illa naturaliter resultat. Vnde falsum etiam est nō posse Deum auferre illud impedimentum, cum possit suspendere illum specialem concursum, quo conseruat vnionem humanitatis cum Verbo, quia enim ille concursus potentior est, illo stante impeditur natura, ne ab illa resultat propria subsistentia, & ita illo suspensio tollitur impedimentum. Et ita hoc posterius videtur in hac quaestione asserendum. Quamquam enim non sufficienter conuincatur (posset enim non difficulter solui, quæ pro hac parte adducta sunt) est tamen magis philosophicum, magisque tam rationi, quam aliorum sententiis consentaneum.

Dubium. Verum humanitas Christi violento sit in diuino suspensa.

Caiet.

Sed hinc oritur quarta quaestione, quæ potest esse noua difficultas circa hoc mysterium, nam ex præcedenti sequitur humanitatem Christi violententer esse in diuino supposito, utpote priuatam propriam personalitatem, ad quam habet naturalem appetitum. Quam difficultatem late tractat Caiet. infra q. 2. art. 2. Nam videtur quidem humanitas retinere appetitum naturalem ad suam personalitatem, quia hic appetitus nihil aliud est, quam ipsa naturalis capacitas connaturalis, & debita perfectionis. Nā quia hæc capacitas natura sua est ordinata ad suam perfectionem, metaphorice dicitur amare illam, & quasi

quiescere & gaudere sub illa, si eam habet, vel si nō habet, appetere: at in humanitate Christi manet naturalis capacitas respectu propriæ personalitatis, hæc enim auferri non potest à natura sua, ipsa manente: sicut forma actuando materiam non potest tollere capacitatem naturalem eius ad alias formas. Et quamuis maxime perfecta sit, non tollit priuationes aliarum, quia non confert formales effectus earum. Sic etiam humanitas Christi caret connaturali personalitate, & illa capacitas manet priuata termino proprio. Personalitas enim Verbi alterius rationis cum sit, hanc priuationem auferre non potest: manet igitur appetitus, qui nihil aliud est (ut dixi) quam hæc naturalis capacitas perfectionis non obtentæ: Nec refert quod personalitas Verbi sit excellentior, ut tollatur hic appetitus. Quia naturalis appetitus tendit ad perfectionem proportionatam naturæ, & personalitas Verbi, licet sit excellentior, nō tamen terminat, nec reddit illam perfecte subsistentem eo modo, quo propria & connaturalis personalitas, ut inferius etiam latius dicemus. Quod explicatur à similibus, quia intellectus licet habeat supernaturalem scientiam, & visionem beatam, quæ excellentior est, nihilominus habet naturalem scientiam sibi connaturalem.

Dices non esse simile, quia in intellectu possunt illæ scientiæ esse similes: in humanitate vero non possunt similes esse personalitates diuinæ, & humanæ, ut dicemus. Sed contra, Nam hoc conferret aliquid in appetitu elicitio, qui ex cognitione oritur & variari potest at vero in appetitu naturæ id nihil refert, quia nihil discernit, neque mutatur; sed est immutabilis proprietas naturæ, quam diu natura manet. Et ideo non refert, quod nobiliori actu terminetur, quia illud est secundum potentiam obedientialem, non naturalem, & quia hoc non obstat illi humanitas nunc habet modum essendi in alio, & non in se, ideo non obstat vnione, videtur retinere appetitum ad proprium & connaturalem existendi modum. Et hæc opinio sic probata solet Scoto attribui quod lib. 19. artic. 3. sed ibi nihil clare dicit, imo nec consequenter asserere potuisset, supposita eius opinione, quod personalitas propria in solis negationibus consistat, quia ad solam negationem non terminatur per se appetitus naturalis quod bene notatur Ortheo in 3. qu. 1. ad 16. negans hunc appetitum in humanitate ex prædicto fundamento, quod personalitas in negatione consistat. Supposita vero contraria sententia, quod personalitas dicit positiuam perfectionem, placet multis iunioribus contraria sententia scilicet esse in Christi humanitate appetitum naturalem ad connaturalem subsistentiam. Iuxta quam opinionem ad difficultatem responderi potest negando sequelam, scilicet, quod humanitas nunc maneat violententer in Verbo. Cuius ratio primò reddi posset, si teneremus naturam non habere vim actiuam respectu sue personalitatis, quia ad statum violentum non satis est carere perfectione connaturali debita potestati, seu capacitati passionis; sed necesse est priuari propria perfectione, vel actione, contra internum imperium actiuum, ut indicat Arist. 3. Ethic. c. 1. & lib. 2. ad eundem post medium. Sed hæc responsio procedit ex duobus principiis vel falsis vel valde incertis, quia in primis essentium est, aut verum aut probabilius esse, humanitatem habere imperium etiam actiuum respectu propriæ personalitatis. Et deinde Arist. nunquam dixit talem appetitum requiri ad violentiam, sed solum quod sit à principio extrinseco passio non conferente vim: non conferatur vim, si sit contra appetitum eius tam actiuum quam passiuum, ut si ponamus celo esse naturalem motum ab Oriente in Occidentem propter principium passiuum, quamuis non actiuum, certe si moueretur motu contrario, violententer moueretur, quamuis non moueretur contra appetitum actiuum, sed passiuum.

Arist. 3.

Eschie.

Violentum quid.

Aliter

Humanitas Christi non manet violenta.
 Alicuius respondendi potest, solam carentiam alicuius naturalis perfectionis non sufficere ad violentiam, sed ulterius requiri, ut id proveniat ex actione contraria, & repugnante ipsi appetitui naturali: at vero in hoc mysterio, quantum humanitas priuatur aliquo modo, vel perfectione naturali; non tamen per formam contrariam ipsi naturæ sed per supernaturalem modum existendi, cum quo nec natura habet repugnantiam, nec connaturalem proportionem: sed dicitur esse in potentia obedientiali respectu illius. Hoc exemplis declaratur, nam in primis materia, cum priuatur aliqua forma sibi connaturali, non patitur violentiam, quia priuatur per aliam formam sibi etiam connaturalem, & manus hominis, licet grauis sit, non patitur violentiam, cum sursum mouetur ab anima, quia aliunde ille motus est magis connaturalis. E contrario vero, cum aqua calefit, patitur violentiam, siue habeat principium actus suæ frigiditatis, siue non, quia priuatur sua connaturali dispositione per formam eiusdem ordinis sibi disconuenientem, & disproportionatam. At vero si cōtingeret subiectum affici quadam forma superioris ordinis, quæ melius ipsum disponeret, & conseruaret in esse suo, licet consequenter priuaretur aliqua naturali dispositione inferiori, non posset proprie dici pati violentiam sed eleuari ad aliquem statum supernaturalem, vel perfectionem, quia licet secundum quid, scilicet ex parte priuationis esset contra appetitum naturæ; non tamen simpliciter scilicet ex parte positivæ formæ, quæ non est contra, sed supra naturam.

Quis?
 Dices, esse per se & vniri alteri sunt modi intrinseci, & formaliter repugnantes, ergo, si carentia vnus est contra appetitum naturæ, præsentia alterius erit etiam repugnans eidem appetitui, & ita ipsam vnio erit non solum supra, sed etiam contra appetitum naturæ. Nec satis est dicere non esse contra naturam, quia est ex potentia obedientiali, aut non esse violentum, quia est à solo Deo. Quia violentia non attenditur ex causa extrinseca, quod scilicet sit hæc vel illa, sed ex repugnancia quæ est in passo, quod licet interdum obediatur actioni Dei, tamen hæc ipsa obedientia potest esse contra impetum naturæ, & ex hac parte violenta. Respondetur tamen, quod licet substantia propria, & modus vnionis habeant intrinsecam repugnantiam ut non possint simul esse in eadem natura, tamen in ordinem ad perficiendam ipsam naturam non proprie repugnant, quia vterque perficit naturam & ipsa vnio licet supernaturalis sit, magis perficit, quam propria substantia; & ex hac parte dicitur non esse forma contraria, nec repugnans ipsi naturæ, & ideo neque esse violenta, sed supernaturalis.

Responsio ad dubium.
 At vero Caiet. quem fere alij discipuli D. Thom. sequuntur, ex his eisdem principiis docet humanitatem assumptam non appetere propriam personalitatem: sed perfectissimo modo quiescere in Verbo, quia licet non habeat formaliter suam personalitatem naturalem, habet illius perfectionem in ipso Verbo eminentiori modo, & ideo nobiliori termino & actu cōtenta est. Et confirmari ac explicari potest ista sententia hoc modo. Nam hæc denominatio appetitus naturalis metaphorica est, & ideo non significat capacitatem in quocumque statu; sed significat illam ita vacuum suam perfectionem, ut neque illam habeat, nec loco illius aliam eminentiorem, quæ vicem eius supplere possit: hæc enim metaphora sumpta est ex appetitu elicitō recte instituto, cui proportionari censetur appetitus naturæ; appetitus autem elicitus, & recte ordinatus non desiderat perfectionem inferiorem, quando loco illius habet altiorē, & vtramque simul habere non potest. Vnde sumitur etiam confirmatio, quia non est dicendum, humanitatem Christi appetere separationē à Verbo, appetere autē illam, si suam personalitatem appetere.

Fr. Suarez Tom. 1.

Et placet mihi consentire cum Thomistis in hoc modo loquendi, quia videtur satis accommodatus rationi, & communi modo concipiendi; nam in re non video hic esse posse differentiam vllam, nam si in dubio in humanitate eadem capacitas manet, & eadem proportio connaturalis cum sua propria personalitate: manet etiam formalis priuatio propriæ personalitatis, quia vnio ad Verbum non confert illam formalem perfectionem, illumque formalem modum, in quo naturalis personalitas consistit. An vero hæc capacitas in eo statu existens dicenda sit appetitus, nec ne pro eo statu, quæstio est de nomine. Et fortasse vocari posset appetitus per modum simplicis affectus vel amoris, qui non respicit absentiam vel præsentiam rei, sed bonitatem in quam simpliciter tendit, etiam si non affectet consecutionem eius. Negari autem potest appetitus per modum desiderij, quod respicit consecutionem boni non habiti, nam hic pugnare videtur cum quietæ possessione alterius boni alteri repugnantis, & illud virtutē continentis, illiusque vicem suppletis.

Ratio autem reddi potest, non quia personalitas Verbi tollat capacitatem propriæ personalitatis, nec quia formaliter illam actuet, aut repleat; hoc enim satis improbat prioribus rationibus, & quia vnio hæc non respicit naturalem potentiam sed obedientialem, sed ratio reddenda est solum ex metaphora appetitus recte instituti, qui non desiderat minus bonum repugnans maiori bono quod possidet. Dices; materia prima, etiam si habeat animam rationalem, appetit alias formas minus perfectas. Respondetur, pro tunc non proprie appetere, sed cum primum tali forma priuatur, vel si dicenda sit appetere est sub conditione, pro eo tempore quo caruerit præsentia forma. At vero neque hic modus appetitus attribui potest humanitati, quia vnio ad Verbum perpetua est: vnde pro nullo tempore potest esse humanitati conueniens propria personalitas.

Secundum caput difficultatis est ex parte Verbi, quia non videtur potuisse vniri humanitati sine sui mutatione. Quod ita explicatur primo, quia nunc est homo, & antea non erat homo, ergo aliter se habet, nam hæc denominatio non est extrinseca, ut possit denuo aduenire per solam mutationem alterius. Secundo, quia ut humanitas constituat Verbum hominem, oportet ut afficiat ipsum per modum forme totius suppositi, alias concipi non potest, quo modo humanitas de Verbo esse hominē si illud in aliquo genere causæ non afficit. Tertio, quia è contrario non potest Verbum per se ipsum dare humanitati: ut subsistat, quin ipsam etiam afficiat, & informet, vel certe per modum materiæ, & subiecti sustentet illam. Quæ omnia videntur includere imperfectionē, nec posse fieri sine aliqua ipsius Verbi mutatione. Denique si Deus vniret hypostatice humanitatem angelo, necessarium esset non solum humanitatem, sed etiam angelum mutari, ergo similiter, &c.

Respondetur, hanc esse potissimam difficultatem huius mysterij, quæ vix potest humano ingenio satis explicari, quamuis possint argumenta utcumque dissolui. Dicimus ergo, Verbum nullo modo fuisse mutatum, quia nihil noui in seipso suscepit quasi inherenter, cum ipsum talis impressionis capax non sit. Deinde sine hac mutatione potest intelligi vnio per mutationem humanitatis, quia nec Verbum de se ordinatum est ad hanc vnionem, nec ipsa vnio ad Verbi perfectionem, sed totum id, & in humanitate factum est, & propter commodum humanitatis. Præterea humanitas non intelligenda est informare Verbum aut aliam causalitatem circa illud exercere, quod totum perfectioni Verbi prorsus repugnat. Imo ad hoc ipsa etiam humanitas improporcionata est quæ neque inherere potest, cum sit substantia, nec proprie informare, cum ipsa ex materiæ & formæ componatur, & licet integra natura dica-

V tur

Humanitas Christi habet naturalem capacitatem ad propriam personalitatem, non tamen appetitum.

Secunda obiectio ex parte Verbi.

Responsio.

Vnio hypostatica facta sine vlla Verbi mutatione.

tur metaphysice forma totius, non est, quia vere in-
formet; sed quod tota essentia sit, per quam res in ta-
li specie constituitur. Est igitur humanitas in Ver-
bo, solū quia in illo subsistit, & ab illo terminatur, &
quasi sustentatur, & hinc etiam Verbum denomi-
natur homo, quia terminat dependentiam eius, &
in illa subsistit. Ad difficultatem ergo negatur assum-
tum, sed tota mutatio circa humanitatem facta est,
quæ veluti est infinita Verbo, ipso quidem manente
vnito, sed immutato. Nec valet argumentum, quod
vnitur mutatur, Verbum vnitur, ergo mutatur.
Maior enim neganda est, si vniuersaliter sumatur,
vel distinguenda. Est enim vera de illo, quod per se
primo vnitur per proprium modum vnionis: non
vero de illo, quod solum vnitur, quia alterum sibi
coniungit, quod fortasse in nulla alia vnione repe-
ritur. Sed non refert quia hoc mysterium singulare
est & admirabile, extrema enim aliarum mutatio-
num, vel eiusdem ordinis sunt, & naturalem pro-
portionem habent, mutuaque habitudinem, vel
ad inuicem se perficiunt, aliquid proprium causa-
litate genus ad inuicem exercendo; at vero in hac
vnione, Verbum omnino est alterius ordinis, & nul-
lo modo perficitur, neque exercet aliquam prop-
riam causalitatem.

Addunt aliqui, Verbum ex se, & propter infinita-
tem suam præhabere vnionem ad humanitatem,
quam in se retinet, etiam si humanitas illi non sit vn-
ita; unde & ab æterno illam habet, etiam si non de-
nominetur vnitum, donec humanitas illi vnitur.
Quæ responsio, si intelligatur de continentia emi-
nenti, est probabilis, & coincidit cum præceden-
te, nam Verbum ob suam infinitatem, & immutabi-
litate, ex se habet, quidquid necessarium est, vt sit
vnitum, si alterum extremum ipsi vnatur. Si autem
intelligatur responsio de formali continentia, ita vt
in Verbo ex se & ab æterno sit formalis vnio, est fal-
sa & improbabilis. Primo, quia est contra omnes
Theologos. Secundo, quia inuoluit repugnantiam,
quod sit actualis vnio, & non denominet vnitū, nec
actu faciat vnum cum alio, cum in hoc eius formalis
ratio & effectus formalis consistat. Tertio, quia ratio
vnionis est imperfecta, dicit enim connaturalis ha-
bitudinem ad componendum aliquid tertium, sine
quo vel esse nō potest, vel saltem non modo connat-
urali; hæc autem imperfectio nō potest formaliter
in Deo reperiri. Quarto alias etiam in persona Patris
& Spiritus sancti essent similes vniones æternæ, quod
dicere ridiculum esset. Est ergo tota vnio in huma-
nitate, & in ea de nouo fit per mutationem eius, ter-
minatur autem ad Verbum sine illius mutatione.

Ad primam vero probationem, seu explicatio-
nem difficultatis respondetur, hanc denominationem
hominis respectu Verbi, non posse dici intrin-
secam eo modo, quo in creaturis denominatio à for-
ma inhærente, vel à modo intrinseco, & quasi iden-
tificato ipsi rei solet dici intrinseca. Nec vero potest
dici extrinseca, quia reuera sumpta est à quadā na-
tura intime & substantialiter Verbo coniuncta, est
ergo veluti media, nam quia est à natura realiter di-
stincta, videtur extrinseca, quia vero est à natura in-
time coniuncta videtur intrinseca, & ita potius est
appellanda. Quia vero vnio ex qua oritur hæc de-
nominatio, sine mutatione Verbi facta est, ideo po-
tuit Verbum incipere sic denominari sine sui mu-
tatione. Sed hic incidebat quaestio an saltem per
communicationem idiomatum possit Verbum di-
ci mutari ratione mutationis, quæ fit in humanitate.
Sed hoc disputandum est in quæst. 16. nunc solum
dicitur, ex vi huius mutationis, quæ tendit ad vnio-
nem, non posse sic denominari, quia mutatio, quæ
fit in humanitate, antecedit ordine naturæ termi-
num vnionis, vt circa litteram articuli 8. indicatum
est, & incitato loco latius dicitur.

Ad secundam rationem dubij iam dictum est, quo

A modo humanitas constituit Verbum hominem nō
informando, nec causalitatem aliquam in ipsum ex-
ercendo: sed potius è contrario, quia Verbum ipsum
terminat humanitatem, & in illa subsistit.

Ad tertiam vero similiter negatur, Verbum for-
mam esse vel subiectum humanitatis: sed purū ter-
minum, sicut nec subsistentia propria habet rationē
materiæ, aut formæ, cōpositio enim hæc ex natura
& subsistentia alterius rationis est à compositione ex
materia & forma, & subiecto & accidente. Natura
enim iam plene composita ex materia & forma per
subsistentiam terminatur. Neque refert, quod in mo-
do denominandi subsistentia imitetur formam. Di-
citur enim quis per subsistentiam subsistere, sicut per
scientiam scire, quia sæpe modus causæ, vel actus in
re est diuersus, licet similibus vocibus explicetur.
Dicitur enim homo mortalis, seu materialis è mate-
ria, & rationalis ab anima, licet modus causæ diuersus
sit. Quo circa ratio actus, vel terminatus patet,
quam ratio formæ, sicut è contrario capacitas vel ap-
tutudo generalis quiddam est, quam propria po-
tētia passiva, est enim de ratione formæ, vt sit ens in-
completum natura sua ordinatum ad complendū
vnā essentiam integram, vel perficiendū aliquid
subiectum cum quo postulat vniri, vt existat modo
sue naturæ accommodato. Vnde etiam fit, vt sit prin-
cipiū per quod res operatur, præcipue si forma per-
fecta sit; at vero ratio actus vel subsistentiæ, in suo
conceptu non includit huiusmodi imperfectiones.
Quamvis enim subsistentia creata imperfecta sit: ta-
men hæc imperfectio non est de formali conceptu
subsistentiæ vt sic, sicut aliæ imperfectiones sunt de
conceptu formæ, vt sic. Cuius signum est, quod in
Deo reperitur formalis subsistentia, non vero pro-
pria forma. Denique informare, vt sic, dicit aliquo
modo esse in alio, quod imperfectionem dicit; ter-
minare autem naturā, vel subsistere in illa, potius est
quasi sustentare illam, quod perfectionem indicat
seclusa imperfectione subiecti. Non ergo hic inter-
uenit aliquod proprium causalitatis genus, neque
enim omnis dependentia postulat veram causalita-
tem, vt patet in relatione pendente à suo termino;
reductiue vero potest hæc terminatio reuocari ad a-
liquod genus causæ vel materialis, quia est per mo-
dum sustentantis, vel formalis, quod magis placet,
quia est per modum actus perficientis. Causalitas
autem efficiens propria Verbi vt terminantis, hic
nulla interuenit, quia non influit propria actione in
ipsam entitatem humanitatis, vel vnionis, sed tan-
tum exhibet se ipsum tanq̃ terminum vnionis; om-
nis enim alia efficientia communis est toti Trini-
tati, vt dicitur late infra qu. 3. Quare supra etiam di-
ximus non pendere humanitatem à Verbo in existē-
tia sua, vt à causa per se influente, sed vt à conditione
necessaria. Et ita fere explicant rem hanc Theologi
in 3. d. 1. vbi specialiter videri possunt Scotus & Ga-
briel quæstione 1. Et ex his facile improbari potest
error Ioan. de Ripa, qui dixit essentiam diuinam pos-
se vere ac proprie informare naturam vel materiam
creatam, & in hoc mysterio diuinitatem esse veram
formam humanitatis, quod Eutychianam hæresim
sapit. Refert istius auctoris plura argumenta, & soluit
Capreol. in 3. distinct. 5. quæst. 2.

Ad quartam respondetur primum procedere ex
hypothesi impossibili, vt infra dicam. Secundo illa
data, potest negari assumptum, dicendo posse Deum
ponere humanitatem in Angelo, sine Angeli mutati-
one, quia etiam ibi nō requireretur informatio, nec
perfectio Angeli noua. Vltimo tamen negatur simi-
lilitudo, quia suppositum Angeli, cum finitum sit, &
in se, & in omni modo essendi suo est intrinsece ter-
minatum ad suam naturam, & ad modum subsisten-
di sub illa, & ideo si vniretur alteri naturæ, acquirere-
ret aliū nouum essendi modum, vel relationem rea-
lē vnionis, quia est res eiusdē ordinis, & capax illius.

At

Ad 1.

Dubium.

Responsio.

Ad 2.

At vero Verbum propter suam infinitatem de se, & intrinsicce dispositum, ut ex vi sui naturalis modi essendi sine ulla additione, vel mutatione possit esse sub quacunque natura, quæ illi vniatur, & ideo sine nouo modo, vel relatione reali potest vniri.

Tertium caput difficultatis sumitur ex parte totius compositi, seu ex improportione, & infinita distantia rerum tam diuersarum, ut sunt Deus & creatura. Si enim ex substantia & qualitate non potest fieri vnum per se, quia genere distant, quo modo fiet ex Deo & creatura, inter quæ infinite maior distantia est? Sed hæc difficultas tacta est à D. Thoma. supra art. i. huius materiz, & inter explicandum eius literam sufficienter expeditur. Et ideo dicitur breuiter, distantiam in genere entis inter extrema non impedire vnionem eorum, si aliunde habeant sufficiens proportionem: inter Verbum autem & naturam humanam, est quidem aliqua proportio, non naturalis, sed obedientialis, seu non repugnantia. Quia in Verbo reperitur ratio substantiz, & in humanitate capacitas naturæ, & ideo maior est, proportio inter hæc extrema ad componendum vnum per se, quam inter substantiam, & qualitatem, quia licet in perfectione magis distent: tamen in ratione substantiz, atque adeo in ordine ad vnionem substantialem maiorem convenientiam habent.

Vnum vero superest circa hunc punctum difficile, quia ipsa realis distinctio Verbi & humanitatis videtur repugnare compositioni ex natura & substantia, quia hæc compositio tantum est ex re & modo: compositio autem quæ talis est etiam de potentia absoluta ex rebus distinctis fieri non potest. Quod ita explicatur, quia modus rei nunquam potest suppleri per aliquem actum, vel formam omnino realiter distinctam, quia hoc repugnat naturæ modi, ut inductione etiam collate potest, nam quia figura est modus quantitatis, impossibile est figuræ quantitatem per realitatem distinctam, & idem est de sessione respectu sedentis, & de similibus.

Respondetur, in nostra sententia verum esse naturalem compositionem ex natura & substantia esse tanquam ex re & modo. Negatur autem inde fieri non potuisse in hoc mysterio ex rebus omnino distinctis confluere vnam personam compositam per veram & ineffabilem compositionem ex natura & supposito, quia licet hæc vnio in hac generali ratione conueniat cum naturali compositione ex natura & substantia, non est tamen eiusdem rationis & modi, ut in præcedenti sectione dictum est, & nunc amplius explicabitur. Ad aliam enim partem, in qua sumitur, modum rei nunquam posse suppleri per entitatem omnino distinctam; responderetur in primis non esse eandem rationem de substantia, & de aliis imperfectis modis, quales sunt illi qui in argumento sumuntur, quia substantia dicit perfectionem simpliciter, quæ formaliter in Deo est; ita ut ipsa personalis substantia Verbi sit per se ens perfectissimū, & ipsa persona quæ subsistit: unde fit ut possit per se ipsam vniri naturæ creatæ, & illam in se sustinere. Alij vero modi semper adherent alicui entitati, quam consequuntur, & ideo effectus, vel quasi effectus eorum formalis, non potest fieri per distinctam realitatem. Secundo potest dari, modum non expelli formaliter nisi per modum, vel per priuationem, & ita in præsentis mysterio modus per se essendi, quem deberet habere humanitas Christi, non expellitur formaliter per Verbum: sed per modum adhesionis, vel vnionis, quem humanitas illa habet in Verbo, ut iam dictum est. Similiter verum est, modum non posse suppleri per rem distinctam ita, ut maneat effectus, vel quasi effectus modi omnino eiusdem rationis: si autem diuersa ratione fiat, potest suppleri, ut in proposito humanitas sibi relicta realiter per se, & in se subsisteret; nunc autem ita subsistit, ut sit in alio, scilicet Verbo, cumque suo modo

Fr. Suarez, Tom. i.

A componit vnam personam, & ita nunc habet illa humanitas modum omnino diuersum ab eo, quem haberet separata, inter quos modos est differentia, quod ille, qui est connaturalis, scilicet personalitatis propriæ, est omnino absolutus, & quasi in se manens: ille autem, quem tunc habet est veluti respectiuus, & innitens alteri rei distinctæ, scilicet Verbo, & inde fit, quod naturalis compositio ex natura & personalitate propria tantum est ex re & modo, compositio autem, quæ nunc est in persona Christi, potuit esse ex rebus distinctis medio illo modo, quo aliter se habet nunc humanitas. Neque oportet compositionem hanc esse omnino similem compositioni naturali in distinctione, vel qualitate componentium; sed in hoc solum quod ex ea resultat quiddam incommutabiliter subsistens in tali natura. Aliquale exemplum est in accidente, v.g. in quantitate dum inheret, habet modum proprium in re distincta, scilicet substantia, cum qua vnum componit; tamen separata habet alium modum in se existendi sine actuali inheretia ad rem distinctam.

Dices ergo nunc humanitas Christi non subsistit proprie, quia non est in se sed in alio. Respondetur, non subsistere tanquam id quod subsistit, sed proprie Verbum in illa subsistit, & illa dicitur in Verbo subsistere, quia illius substantia terminatur, & quasi sustentatur.

ARTICVLVS IX.

Virum vnio duarum naturarum in Christo sit maxima vnio.

A D nonum sic proceditur. Videtur, quod vnio duarum naturarum in Christo non sit maxima vnio. Vnitum enim deficit in ratione unitatis ab eo, quod est vnum, eo quod vnitum dicitur per participationem; vnum autem per essentiam: Sed in rebus creatis aliquid dicitur simpliciter esse vnum: sicut patet de unitate ipsa, quia est principium numeri. Ergo huiusmodi vnio, de qua loquimur, non importat maximam unitatem.

2. Præterea, Quanto ea, quæ vniuntur, magis distant: tanto minor est vnio: Sed ea quæ secundum hanc vnionem vniuntur, maxime distant, scilicet natura diuina & humana distant enim in infinitum. Ergo huiusmodi est minima vnio.

3. Præterea, Per vnionem fit aliquid vnum: Sed ex vnione animæ & corporis in nobis fit aliquid vnum in persona & naturæ; ex vnione autem diuinæ & humane nature fit aliquid vnum solum in persona. Ergo maior est vnio animæ ad corpus, quam diuinæ nature ad humanam: Et sic vnio de qua loquimur, non importat maximam unitatem.

Sed contra est, quod Augustinus dicit primo de Trin. quod homo potius est in Filio Dei, quam Filius in Patre: Filius autem ante medietatem est in Patre per unitatem essentia, homo vero est in Filio per vnionem incarnationis. Ergo maior est vnio incarnationis, quam vnitas diuinæ essentia, quæ tamen est maxima vnio. Et sic per consequens vnio incarnationis importat maximam unitatem.

b Respondeo dicendum, quod vnio importat coniunctionem aliquorum in aliquo vno. Potest ergo vnio incarnationis dupliciter accipi. Vno modo, ex parte eorum, quæ coniunguntur, Alio modo ex parte eius, in quo coniunguntur. Et ex hac parte, huiusmodi vnio habet preeminentiam inter alias vniones: nam vnitas persone diuinæ, in qua vniuntur due nature, est maxima. Non autem habet preeminentiam ex parte eorum, quæ coniunguntur.

c Ad primum ergo dicendum, quod vnitas diuinæ persone est maior, quam vnitas numeralis, quæ scilicet est principium numeri. Nam vnitas diuinæ persone, est vnitas in